

Cây Trâm

Quang Nguyễn

Đây là cây trâm bên hông nhà tôi. Nhắc tới cây này tôi có vô số kỷ niệm không thể quên trong cuộc đời của mình. Thậm chí trong các cuốn sách khi viết, tôi cũng có nhắc tới. Trong tâm khảm của mỗi người từng đi qua thời học sinh, có lẽ ai cũng giữ riêng cho mình một bóng mát của cây me tây, gốc phượng hay tán bàng. Nhưng với những đứa trẻ vùng quê, cây trâm lại là một phần linh hồn của tuổi thơ dữ dội và đầy chất thơ. Nhớ những buổi trưa trốn ngủ, cả đám túm tụm dưới gốc trâm già. Khi mùa về, những chùm quả mọng chuyển dần từ xanh sang đỏ rồi tím thẫm như mực cừu long. Vị nó không ngọt lịm như nhãn, không chua gắt như xoài, trái trâm mang một vị chất nhẹ nơi đầu lưỡi, rồi dần dần là cái ngọt thanh đặc trưng. Ăn trâm là phải ăn cả nắm cho bổ công leo trèo. Để rồi sau đó, cả lũ nhìn nhau cười ngặt nghẽo với cái lưỡi và đôi môi nhuộm một màu tím ngắt dấu vết không thể chối cãi của những kẻ trộm mùa hè.

Cây trâm đứng đó, chứng kiến biết bao mùa khai trường và cũng bấy nhiêu mùa chia ly. Dưới gốc cây sần sùi ấy, có những tà áo trắng thướt tha nép mình tránh nắng, có những cuốn lưu bút được chuyển tay vội vã. Cái màu tím thẫm của trái trâm sao mà giống với nét mực tím trên trang giấy học trò tới lạ. Có những tình cảm chớm nở, vụng về và tinh khôi như vị của trái trâm đầu mùa: có chút chát của sự bối rối, nhưng đọng lại là sự ngọt ngào khó quên. Thời gian có thể làm bạc màu áo trắng, nhưng màu tím của trái trâm và bóng mát của cây già vẫn luôn vẹn nguyên trong góc nhỏ bình yên nhất của trái tim.

Nhớ những bà mẹ, các chị, các cô, các dì bán trâm ven đường. Chỉ có một cái ghế để đặt thùng trâm, một cái lon để đo lường, một xấp giấy để làm phễu đựng, một keo muối ớt. Có thể bạn chưa hình dung ra được! Thôi để tôi nói rõ luôn: Cứ một lon sữa bò thường là lon sữa Ông Thọ hoặc Ngôi Sao Phương Nam được rửa sạch, mài nhãn miệng là một đơn vị chuẩn. Người bán cứ múc đầy một lon, gạt ngang miệng là xong giao dịch. Những tờ giấy báo cũ, giấy tập học sinh hay thậm chí là lá chuối được cuộn thành hình cái phễu. Sau khi đóng xong đổ trâm vào đó, nó vừa vắn, gọn gàng mà lại rất nghệ thuật. Muối ớt, đây chính là linh hồn! Trái trâm vốn có vị hơi chát và chua nhẹ, nhưng khi gặp muối ớt thì vị chát ấy biến mất, chỉ còn lại sự bùng nổ của vị ngọt và cay. Lắc nhẹ cái phễu giấy cho muối bám đều, rồi cứ thế mà ăn.

Bây giờ hình ảnh của các mẹ, các chị, các cô, các dì bên thùng trâm ven đường không còn nữa. Có những giá trị mà chỉ khi lớn lên, nhìn lại những bức ảnh tán cây xanh mướt, mới thực sự thấy chúng quý giá. Đất cát rồi sẽ trôi đi, nhưng vị ngọt của trái trâm rụng năm ấy vẫn cứ đọng lại mãi. Với tôi trái trâm không chỉ để ăn, nó là cái cớ để tôi được lưu giữ một thời vụng dại. Đất cát trên trái rụng ngày xưa có thể đã được gột rửa sạch từ lâu, nhưng vị ngọt chát thanh tao ấy vẫn cứ vẹn nguyên, như một lời nhắc nhở: Dù đi xa đến đâu, trong tôi vẫn luôn có một khoảng trời nhỏ được nhuộm tím bởi những ký ức tuổi thơ nơi mà hạnh phúc đôi khi chỉ giản đơn là một phễu trâm đầy, rắc thêm chút muối ớt cay nồng của tình quê! Chỉ vậy thôi.

Quang Nguyễn